บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) ซึ่งจะนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และหัวหน้างานแนะแนว ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 55 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 781 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร
	จังหวัดฉะเชิงเทรา	
1	เบญจมราชรังสฤษฎิ์	15
2	ดัดดรุณี	15
3	วัดโสธรวรารามวรวิหาร	15

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร
4	เบญจมราชรังสฤษฎิ์ 3 ชนะสงสารวิทยา	15
5	เบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2	15
6	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุวินทวงศ์	15
7	บางน้ำเปรี้ยววิทยา	15
8	ดอนฉิมพลีพิทยาคม	15
9	หมอนทองวิทยา	15
10	บางปะกง (บวรวิทยายน)	15
11	พุทธิรังสีพิบูล	15
12	วิทยาราษฎร์รังสรรค์	15
13	วัดเปี่ยมนิโครธาราม	15
14	บางคล้าพิทยาคม	15
15	หนองแหนวิทยา	15
16	กาญจนาภิเษกวิทยาลัย	15
17	พนมสารคาม (พนมอดุลวิทยา)	15
18	ราชสาส์นวิทยา	15
19	สนามชัยเขต	15
20	ไผ่แก้ววิทยา	15
21	แปลงยาวพิทยาคม	15
22	มัธยมสิริวัณวรี 3	15
23	ก้อนแก้วพิทยาคม	13
24	หนองไม้แก่นวิทยา	13
25	ไผ่ดำพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	13
26	เบญจมราชรังสฤษฎิ์ 5	12
27	ผาณิตวิทยา	12
28	การทำมาหากินวัดโพธิ์เฉลิมรักษ์ (อนุสรณ์วันเด็กแห่งชาติปี 2537)	11
29	เบญจมราชรังสฤษฎิ์ 4	8

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร
30	เตรียมอุดมศึกษาเปรึงวิสุทธาธิบดี	7
	จังหวัดสมุทรปราการ	
31	สมุทรปราการ	15
32	สตรีสมุทรปราการ	15
33	มัธยมด่านสำโรง	15
34	เทพศิรินทร์ สมุทรปราการ	15
35	หาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา	15
36	นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ	15
37	มัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์	15
38	วัดทรงธรรม	15
39	ราชประชาสมาสัยฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์	15
40	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ	15
41	วิสุทธิกษัตรี	15
42	ป้อมนาคราชสวาทยานนท์	15
43	ราชวินิตสุวรรณภูมิ	15
44	บางบ่อวิทยาคม	15
45	เปรึงวิสุทธาธิบดี	15
46	หลวงพ่อปานคลองด่านอนุสรณ์	15
47	นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	15
48	บางพลีราษฎร์บำรุง	15
49	พูลเจริญวิทยาคม	15
50	ราชวินิตบางแก้ว	15
51	บางแก้วประชาสรรค์	15
52	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ	15
53	ปทุมคงคา สมุทรปราการ	14

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร
54	มัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาคม	10
55	สาขลาสุทธีราอุปถัมภ์	8
รวม		**781**

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) 2 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มโรงเรียนร้อยละ 80 ได้ 44 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 สุ่มผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 45 ได้โรงเรียนละ 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 264 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) และยอมรับได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	ชื่อโรงเรียน (ร้อยละ 80)	จำนวนผู้บริหาร (ร้อยละ 45)
	จังหวัดฉะเชิงเทรา	
1	เบญจมราชรังสฤษฎิ์	6
2	ดัดดรุณี	6
3	วัดโสธรวราราม วรวิหาร	6
4	เบญจมราชรังสฤษฎิ์ 3 ชนะสงสารวิทยา	6
5	เบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2	6
6	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุวินทวงศ์	6
7	บางน้ำเปรี้ยววิทยา	6
8	ดอนฉิมพลีพิทยาคม	6
9	หมอนทองวิทยา	6
10	บางปะกง (บวรวิทยายน)	6
11	พุทธิรังสีพิบูล	6
12	วิทยาราษฎร์รังสรรค์	6
13	วัดเปี่ยมนิโครธาราม	6
14	บางคล้าพิทยาคม	6

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน (ร้อยละ 80)	จำนวนผู้บริหาร (ร้อยละ 45)
15	สนามชัยเขต	6
16	แปลงยาวพิทยาคม	6
17	ไผ่ดำพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	6
18	เบญจมราชรังสฤษฎิ์ 5	6
19	ผาณิตวิทยา	6
20	การทำมาหากินวัดโพธิ์เฉลิมรักษ์ (อนุสรณ์วันเด็กแห่งชาติปี 2537)	6
21	เตรียมอุดมศึกษาเปริ่งวิสุทธาธิบดี	6
	จังหวัดสมุทรปราการ	
22	สมุทรปราการ	6
23	มัธยมด่านสำโรง	6
24	เทพศิรินทร์ สมุทรปราการ	6
25	หาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา	6
26	นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ	6
27	มัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์	6
28	วัดทรงธรรม	6
29	ราชประชาสมาสัยฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์	6
30	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	6
31	วิสุทธิกษัตรี	6
32	ป้อมนาคราชสวาทยานนท์	6
33	ราชวินิตสุวรรณภูมิ	6
34	บางบ่อวิทยาคม	6
35	เปริ่งวิสุทธาธิบดี	6
36	หลวงพ่อปานคลองด่านอนุสรณ์	6
37	บางพลีราษฎร์บำรุง	6
38	พูลเจริญวิทยาคม	6
39	ราชวินิตบางแก้ว	6
40	บางแก้วประชาสรรค์	6
41	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ	6
42	ปทุมคงคา สมุทรปราการ	6

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน (ร้อยละ 80)	จำนวนผู้บริหาร (ร้อยละ 45)
43	มัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาคม	6
44	สาขลาสุทธีราอุปถัมภ์	6
รวม		**264**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของบาสและอโวลิโอ (Bass and Avolio, 1994, pp. 4-6) จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวคิดของโคเฮนและอับฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1980, pp. 219-222) จำนวน 40 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของไลเคิร์ท (Likert, 1976, p. 14) โดยกำหนดช่วงคะแนนของแต่ละพฤติกรรมให้มีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ในระดับน้อยที่สุด

2. วิธีการสร้างมือเครื่องมือ

ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง รวมถึงรายละเอียดของการมีส่วนร่วมของของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยศึกษาและปรับปรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แบบสอบถามของ นุชา สระสม (2552, หน้า 122-130) และ ปรารถ หลงสมบุญ (2552, หน้า 124-131)

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถามตามข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และประโยชน์ที่ได้รับภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบ ปรับแก้ตามรายละเอียดของตัวแปร จากนั้นนำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด หรือ IOC (Index of Objective Congruence) และนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถาม ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมาคำนวณหาความหาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอหนังสือต่อคณบดีโครงการบัณฑิตศึกษา เพื่อให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามโดยตรงและทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 ฉบับ และขอความร่วมมือจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างรวบรวมแบบสอบถามพร้อมจัดส่งคืนโดยตรงหรือทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม กรณีที่ได้รับไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยเดินทางไปติดต่อที่โรงเรียนเพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเป็นรายกรณี ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทั้งหมดจำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบส (Best, 1997, p. 190) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ดังนี้ (สุวรีย์ ศิริโภคาภิรมย์, 2546, หน้า 140)

-1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบเต็มที่
-.76 ถึง -.99	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับสูงมาก
-.56 ถึง -.75	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับสูง
-.26 ถึง -.55	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง
-.01 ถึง -.25	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ
0	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์
.01 ถึง .25	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ
.26 ถึง .55	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง
.56 ถึง .75	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง
.76 ถึง .99	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก
1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกเต็มที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาและข้อคำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (Glass and Stanley, 1970, p. 62)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

$\bar{X}$	แทน	ค่าค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ค่าผลรวมของคะแนน
n	แทน	ค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Glass and Stanley, 1970, p. 83)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X-\bar{X})^2}{n-1}}$$

S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	ค่าค่าคะแนน
$\bar{X}$	แทน	ค่าค่าเฉลี่ย
n	แทน	ค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยใช้สูตรดังนี้ (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

α	แทนค่า	ค่าความเชื่อมั่น
n	แทนค่า	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

4. สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (Glass and Stanley, 1970, p. 114)

$$r_{xy} = \frac{n\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\left[n\sum X^2 - (\sum X)^2\right]\left[n\sum Y^2 - (\sum Y)^2\right]}}$$

r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนของ X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมคะแนนของ Y
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X และ Y คูณกันแต่ละตัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี